

Repertoriul jurisprudenței

Cauza C-234/17 XC și alții

(cerere de decizie preliminară formulată de Oberster Gerichtshof)

„Trimitere preliminară – Principiile dreptului Uniunii – Cooperare loială – Autonomie procedurală – Principiile echivalenței și efectivității – Legislație națională care prevede o cale de atac care permite redeschiderea procedurii penale în caz de încălcare a Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale – Obligație de a extinde această procedură la cazurile de pretinsă încălcare a drepturilor fundamentale consacrate de dreptul Uniunii – Inexistență”

Sumar – Hotărârea Curții (Marea Cameră) din 24 octombrie 2018

1. *Întrebări preliminare – Admisibilitate – Limite – Întrebări vădit lipsite de relevanță și întrebări ipotetice adresate într-un context care exclude un răspuns util*
2. *Dreptul Uniunii Europene – Efect direct – Drepturi individuale – Protecție de către instanțele naționale – Acțiune în justiție – Principiul autonomiei procedurale – Determinarea atât a instanțelor competente să judece acțiuni întemeiate pe dreptul Uniunii, cât și a modalităților procedurale aplicabile acțiunii – Limite – Respectarea principiilor echivalenței și efectivității – Verificare de către instanța națională*

[art. 4 alin. (3) TUE]

3. *State membre – Obligații – Autoritate de lucru judecat – Principiile echivalenței și efectivității – Cale de atac de drept intern care permite să se obțină, în cazul unei încălcări a Convenției europene a drepturilor omului, redeschiderea unei proceduri penale închise printr-o decizie națională care a dobândit autoritate de lucru judecat – Obligația instanței naționale de a extinde această cale de atac la încălcările dreptului Uniunii – Inexistență*

[art. 4 alin. (3) TUE; Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, art. 50; Convenția de punere în aplicare a Acordului Schengen, art. 54]

1. A se vedea textul deciziei.

(a se vedea punctele 16-18)

2. A se vedea textul deciziei.

(a se vedea punctele 21-24, 27 și 49)

3. Dreptul Uniunii, în special principiile echivalenței și efectivității, trebuie interpretat în sensul că nu impune unei instanțe naționale să extindă la încălcările dreptului Uniunii, în special la atingerile aduse dreptului fundamental garantat la articolul 50 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și la articolul 54 din Convenția de punere în aplicare a Acordului Schengen din 14 iunie 1985 între

guvernele statelor din Uniunea Economică Benelux, Republicii Federale Germania și Republicii Franceze privind eliminarea treptată a controalelor la frontierele comune, semnată la Schengen (Luxemburg) la 19 iunie 1990 și intrată în vigoare la 26 martie 1995, o cale de atac de drept intern care permite să se obțină, doar în caz de încălcare a Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950, sau a unuia dintre protocoalele sale, redeschiderea unei proceduri penale închise printr-o decizie națională care a dobândit autoritate de lucru judecat.

Reiese din dosarul de care dispune Curtea că calea de atac extraordinară prevăzută la articolul 363a din Codul de procedură penală își găsește justificarea în natura însăși a CEDO și, astfel cum a fost prevăzută de legiuitorul austriac, se apropie printr-o legătură funcțională strânsă de procedura în fața Curții Europene a Drepturilor Omului. Într-adevăr, această cale de atac a fost introdusă pentru a pune în aplicare hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului, guvernul austriac subliniind că legiuitorul a înțeles, în acest mod, să se conformeze obligației enunțate la articolul 46 din CEDO.

Trebuie amintit în această privință, așa cum a făcut avocatul general la punctul 75 din concluzii, că cerința care figurează la articolul 35 alineatul (1) din CEDO, potrivit căreia Curtea Europeană a Drepturilor Omului nu poate fi sesizată decât după epuizarea căilor de atac interne, implică existența unei decizii pronunțate de o instanță națională care statuează în ultimă instanță și acoperite de autoritatea de lucru judecat.

Astfel cum reiese din dosarul de care dispune Curtea, tocmai pentru a ține cont de această situație și pentru a asigura aplicarea în ordinea juridică internă a hotărârilor pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fost instituită procedura prevăzută la articolul 363a din Codul de procedură penală, care permite redeschiderea unei proceduri penale închise printr-o decizie judiciară acoperită de autoritatea de lucru judecat.

Decurge în plus din cererea de decizie preliminară și din explicațiile furnizate de guvernul austriac că legătura funcțională strânsă dintre procedura prevăzută la această dispoziție și procedura în fața Curții Europene a Drepturilor Omului nu este repusă în discuție de lărgirea domeniului de aplicare al acestei prime proceduri operată prin hotărârea de principiu a Oberster Gerichtshof (Curtea Supremă) din 1 august 2007. Astfel, așa cum s-a subliniat la punctul 30 din prezenta hotărâre, o acțiune introdusă în temeiul aceleiași dispoziții în prealabil față de orice constatare de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului a unei încălcări a CEDO sau a unuia dintre protocoalele sale este supusă aceluiași condiții de admisibilitate ca o acțiune formulată în fața acestei din urmă instanțe și are, potrivit explicațiilor furnizate de instanța de trimitere, ca unic obiect anticiparea unei asemenea constatări.

Or, este necesar să se constate că procedura prevăzută la articolul 363a din Codul de procedură penală, ținând seama de obiectul său, de cauza sa și de elementele sale esențiale astfel cum tocmai au fost expuse, nu poate fi privită ca similară unei acțiuni vizând apărarea unui drept fundamental garantat de dreptul Uniunii, în special de cartă, și aceasta ca urmare a caracteristicilor specifice care țin de natura însăși a acestui drept.

(a se vedea punctele 31-35 și 59 și dispozitivul)